

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 32¹ STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-4791“ PROJEKTO
(TAP NR. 20-2001) (TAIS NR. 20-15682)**

2020-12-01   Nr. NV-3272

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Seimo narių (V. Rinkevičiaus, A. Stančiko, K. Starkevičiaus, J. Baublio) pateikto Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-4791 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIIP-4791), kuria siūloma iš esmės pritarti teisinio reguliavimo pakeitimo tikslui, kuriuo siekiama nustatyti aiškesnį ir išsamesnį kompensacijų mokėjimo mechanizmą, tačiau nepritarti pasiūlytoms teisinio reguliavimo priemonėms ir siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą tobulinti.

3. Dabartinė situacija:

- Šiuo metu kompensacijos už saugomose teritorijose nustatytas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas yra apskaičiuojamos ir išmokamos Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnyje bei Kompensacijų privataus miško savininkams už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos apraše (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 4 d. nutarimas Nr. 1578) nustatyta tvarka.

4. Projekto esmė:

Siūloma iš esmės pritarti teisinio reguliavimo pakeitimo tikslui, kuriuo siekiama nustatyti aiškesnį ir išsamesnį kompensacijų mokėjimo mechanizmą, tačiau nepritarti pasiūlytoms teisinio reguliavimo priemonėms ir siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą Nr. XIIIP-4791 tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

- Įstatymo projektu XIIIP-4791 siekiama įvesti daug aiškesnį ir išsamesnį kompensacijų apskaičiavimo mechanizmą nei nustatyta Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnyje ir todėl **siūloma nustatyti, kad kompensacijos už saugomose teritorijose dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo nustatytus veiklos apribojimus apskaičiuojamos ir išmokamos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatyta tvarka.**
- Tačiau siekiamas teisinio reguliavimo tikslas dėl aiškesnio ir platesnio kompensavimo pasirinktomis teisinio reguliavimo priemonėmis nebus įgyvendintas, nes pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 straipsnį kompensacijos mokamos dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo, o šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nustato tik šis įstatymas, o kituose įstatymuose nustatyti kiti ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai nelaikytini specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis. Toks teisinio reguliavimo pakeitimas lemtų, kad kompensavimo atveju sumažėtų, nes, pavyzdžiui, dauguma miško savininkų negalėtų gauti kompensacijų už nustatytus miškų ūkio veiklos apribojimus saugomose teritorijose, atsirandančius taikant miškų grupių teisinį režimą, įtvirtintą Miškų įstatymu, nes šie apribojimai nelaikomi specialiomis žemės naudojimo sąlygomis;
- Įstatymo projektu Nr. XIIIP-4791 siekiama nustatyti, kad saugomose teritorijose taikomas kompensavimo mechanizmas apimtų visumą nuostolių, kaip nustatyta Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 straipsnyje. Nustatyta, kad saugomose teritorijose taikomo kompensacijų mechanizmo nepatrauklumą iš esmės lemia tai, kad kasmetinės kompensacijos už miškuose taikomus apribojimus yra per mažos ir kompensacijos teisė nutrūksta, kai pasikeičia žemės sklypo savininkas. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektą Nr.

XIIP-4791 **siūloma tobulinti ir saugomose teritorijose taikoma kompensacijų mechanizmą keisti tokiomis teisinio reguliavimo priemonėmis:**

– tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 1 dalies nuostatas papildant, kad ir už saugomose teritorijose nustatytus specialiujų žemės naudojimo sąlygų taikymą kompensacijos išmokamos ir apskaičiuojamos pagal šiame Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnyje numatyta kompensacijų apskaičiavimo mechanizmą;

– tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 3 dalies 1 punkte **nustatyta kasmetinių kompensacijų privataus miško savininkams apskaičiavimo principą, kad būtų išvengta situacijų, kai kasmetinė kompensacija sumažėja iki socialiai neteisingo lygio** tik dėl to, kad skaičiavimuose naudojamos vidutinės metinės palūkanų normos sumažėja priartėdamos prie 0 reikšmės arba tampa neigiamomis ir todėl kompensacijos nemokamos. **Siūlytina įstatymu nustatyti mažiausią kasmetinės kompensacijos skaičiavimuose naudojamą palūkanų normą, kuri užtikrintų teisingą kasmetinės kompensacijos dydį;**

– tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostatas, kurių taikymas šiuo metu lemia, kad **teisė į kompensaciją nutrūksta, jeigu pasikeičia žemės sklypo savininkas, todėl nuostolių patiria parduodamo žemės sklypo savininkas**, nes dėl tokios sąlygos sumažėja parduodamo žemės sklypo rinkos vertė, arba socialinį neteisingumą patiria paveldimo žemės sklypo įpėdiniai.

5. Derinimas:

- Be pastabų suderinta su Žemės ūkio ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija. Iš Finansų ministerijos pastabų negauta;
- Neatsižvelgta į vieną Teisingumo ministerijos pasiūlymą Vyriausybės išvadą formuluoti kaip nepritarimą. Aplinkos ministerijos nuomone, tikslas tobulinti galiojančią kompensavimo mechanizmą saugomose teritorijose geras, bet pasirinktos priemonės netinkamos, todėl negalima visiškai atsisakyti reglamentuoto kompensavimo mechanizmo Saugomų teritorijų įstatyme, nes ne visi veiklos apribojimai laikomi specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis. Reikėtų tikslinti galiojančias Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnio nuostatas, nustatant sąsajas su Specialiujų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, sukurti aiškesnį ir patrauklesnį kompensavimo mechanizmą.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje pateikė pastabų ir pasiūlymų dėl Projekto tobulinimo.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, prieš tai įvertinus Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. 8 706 63780, el. p. jurgita.gaiziuniene@lr.lt